

NORGES HØYESTERETT

Den 28. mars 2019 avsa Høyesterett bestående av dommerne Matningsdal, Endresen, Bull, Bergsjø og Falch dom i

HR-2019-609-A, (sak nr. 18-185009STR-HRET), straffesak, anke over dom:

A (advokat Trygve Staff)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Stein Vale)

STEMMEGIVNING :

- (1) Dommer **Bull**: Saken gjelder straffutmåling for medvirkning til overdragelse av 217 kilo hasj.
- (2) A ble 00.00.2017 satt under tiltale for overtredelse av straffeloven § 231 første ledd og § 232 annet ledd første punktum jf. § 79 bokstav c jf. § 15 – grov narkotikaovertrødelse på grunn av meget betydelig mengde – 217 kilo hasj – og som ledd i aktivitetene til en organisert kriminell gruppe. Fem andre ble også tiltalt i saken. Narkotikaen kom til Norge med et vogntog fra Polen via Sverige 14. mars 2016. A var sjåføren. En medtiltalt, B, var passasjer. Etter ankomst til Norge ble hasjen overlevert til personer på mottakersiden på Hokksund samme dag. Politiet pågrep straks deretter de involverte.
- (3) I Asker og Bærum tingretts dom 15. desember 2017 ble de seks tiltalte i det alt vesentlige funnet skyldige etter tiltalen. Tingretten delte seg ved vurderingen av om A hadde utvist forsett med hensyn til at det var narkotika i vogntoget. Flertallet anså dette som bevist. A ble dømt til fengsel i syv år. Hverken han eller B ble dømt for deltakelse i en organisert kriminell gruppe, jf. straffeloven § 79 bokstav c.

- (4) A anket til Borgarting lagmannsrett over bevisbedømmelsen under skyldspørsmålet og straffutmålingen. Borgarting lagmannsrett, som var satt med lagrette, avsa 30. april 2018 dom med slik domsslutning:

«A, født 00.00.1952, dømmes for overtredelse av straffeloven § 232 andre ledd første straffalternativ, jf. § 231 første ledd, jf. § 15 til en straff av fengsel i 5 – fem – år og 6 – seks – måneder. Til fradrag i straffen går 800 – åttehundre – dager for utholdt varetekt.»

- (5) Lagretten hadde svart nei på spørsmålet om A var skyldig i ulovlig å ha innført narkotika eller å ha medvirket til dette, men ja på det subsidiære spørsmålet om han var skyldig i ulovlig å ha overdradd narkotika eller medvirket til dette. Også tilleggsspørsmålet om overtredelsen gjaldt et meget betydelig kvantum, ble besvart med ja.
- (6) A anket 11. mai 2018 dommen til Høyesterett. Det tok deretter lang tid å få dommen oversatt til polsk. Anken gjaldt opprinnelig lovanvendelsen, saksbehandlingen og straffutmålingen, men i erklæring 12. november 2018 begrenset han den til å gjelde straffutmålingen.
- (7) *Mitt syn på saken*
- (8) Lagmannsretten har lagt følgende faktum til grunn for straffutmålingen:

«A som har arbeidet som sjåfør i ca. 30 år, har forklart at han kort forut for turen til Norge fikk tilbud fra et transportfirma, E, om et oppdrag som innebar at han skulle kjøre vinduer fra produsenten i Polen til X på Hokksund. Før avreise fikk han beskjed om at det også skulle være med en annen person på turen. Denne personen var B, som møtte ham på en parkeringsplass ved fergeterminalen i Gdynia. A hadde da vært på fabrikk og lastet vinduene over på vogntoget.

...

Vogntoget passerte grensen mellom Norge og Sverige ved Svinesund 14. mars noe før klokken 03:30. Fra grensen kjørte vogntoget først til --- på Rødtvedt i Oslo. Ferdskriversen viser at vogntoget stoppet på Rødtvedt klokken 05:13 og kjørte videre klokken 08:35. B har forklart at grunnen til at de kjørte til --- var at det opprinnelig var meningen at det var der hasjpartiet skulle overleveres til mottakerne. A, som har benektet at han visste at det var narkotika i vogntoget, har forklart at de havnet på Rødtvedt fordi de kjørte feil.

Etter å ha vært på Rødtvedt, kjørte vogntoget til --- på Hokksund, hvor X holdt til. Her ble vinduene lossert av. Avlossingen var ferdig ved 11-tiden, og A kjørte da vogntoget til parkeringsplassen utenfor Eiker Senter, som lå like i nærheten, og hvor hasjpartiet ... ble overlevert til C og D [to av de medtiltalte i saken].»

- (9) Om selve overleveringen skriver lagmannsretten følgende:

«C gikk opp på siden av førerhuset på vogntoget på passasjersiden og spurte om alt var klart. B svarte at det var det ikke, og han sa at C måtte komme tilbake om en stund. Klokken var da 11:35.

C og D gikk deretter inn på Eiker Senter. Klokken 11:58 kom de tilbake og parkerte BMWen de kjørte rett foran førerhuset på vogntoget. Deretter gikk C frem til passasjersiden på vogntoget. Der ble døren åpnet. Klokken 12:06 mottok C fra B den første av i alt åtte blå IKEA bagger med hasj. Den siste baggen mottok han to minutter senere. Etter at alle bagene var lagt inn i BMWen, kjørte C og D fra stedet og til Cs bolig

i Oslo. Der ble begge pågrepet mens de var i ferd med å parkere bilen. I bilen ble det funnet 217,56 kg hasj. Etterfølgende analyser har vist at narkotikapartiet hadde et gjennomsnittlig THC-innhold på 26 %.

Kort etter at D og C hadde kjørt fra parkeringsplassen utenfor Eiker Senter på Hokksund, pågrep politiet A og B, som fortsatt befant seg i førerhuset på vogntoget. I et skjult hulrom i veggen bak stolsetene i førerhuset fant politiet senere 584 500 kroner. Pengene hadde B fått av C i forbindelse med overleveringen av hasjen og skal ha vært en del av betalingen for stoffet.»

- (10) Forsvarer har fremhevet at det fra det tidspunkt A ble klar over at det var narkotika i bilen, til overleveringen til C og D var gjennomført, gikk maksimalt 33 minutter – fra klokken 11.35 til klokken 12.08. Aktor har på sin side fremhevet at lagmannsrettens dom bare innebærer at A er frikjent for innførsel, og at han etter grensepasseringen må ha blitt klar over at det var narkotika i bilen lenge før han og B ankom Hokksund. Det er særlig pekt på at det var en klar omvei å kjøre om Oslo fra Svinesund til Hokksund, og på den innlagte stoppen på Rødtvedt. Dette må ha fått A til å innse, eller i alle fall til å holde det for mulig, at det var narkotika i bilen, samtidig som han valgte å holde frem med å medvirke, er det anført. Aktor har i denne forbindelse pekt på at lagmannsretten i dommen uttaler at A «senest» ble oppmerksom på at det var narkotika i bilen etter at man hadde gått i gang med å hente den frem fra gjemmestedet inne i bilen.
- (11) Lagmannsretten uttaler imidlertid et annet sted i dommen at A «først» ble klar over at det var narkotika i bilen da den blå seteryggen over den nederste sengen i bilens sovealkove var fjernet, og den første av pakkene med hasj var tatt ut av det skjulte rommet i veggen. Videre uttales det at det var tale om en «kortvarig befatning» med stoffet foranlediget av at han «plutselig var i en situasjon hvor han hadde begrenset tid til å tenke igjennom hva han gjorde». Høyesterett kan på dette grunnlaget vanskelig bygge på annet enn at A først ble klar over narkotikaen da den ble hentet frem fra gjemmestedet i bilen. Jeg peker i denne forbindelse på Rt-2005-934 avsnitt 12.
- (12) Ved straffutmålingen tar jeg utgangspunkt i en kjennelse som gjelder omtrent samme kvantum hasj. I Rt-2001-1408 ble straffen fastsatt til fengsel i åtte år og seks måneder for befatning med 201 kilo hasj. Det dreide seg imidlertid om innførsel, som straffes strengere enn den form for medvirkning til overdragelse som vi her står overfor. Domfelte hadde dessuten spilt en aktiv rolle under innførselen. Det er klart at straffen i foreliggende sak må ligge vesentlig under dette. Det fremgår ikke minst av Rt-2008-1217 *Wonderboy-saken*, der en av de domfelte, H, ble dømt til fengsel i seks år for medvirkning til innførsel av 590 kilo hasj. Hans rolle hadde vært å losse to partier med hasj og frakte stoffet til et oppbevaringssted sammen med to andre. As medvirkning – ved siden av å gjelde et betraktelig mindre parti – var vesentlig mer kortvarig og skjedde i en situasjon der han, som lagmannsretten fremhever, hadde begrenset tid til å tenke gjennom hva han skulle gjøre.
- (13) Det siste momentet har en god del til felles med saken i Rt-2004-1392. En person ble der dømt for medvirkning til oppbevaring av snaut 5000 ecstasytabletter, tilsvarende 625 gram amfetamin. De var uten domfeltes viten blitt oppbevart i et fryserom i kjelleren av en kamerat som han delte leilighet med. Domfelte ble klar over tablettene da en tredjeperson brakte dem opp fra fryserommet sammen med noe hasj han skulle kjøpe av domfeltes kamerat, for så å etterlate posen med tablettene i leiligheten. Domfelte ble stående rådvill igjen og valgte til slutt å gjemme posen i en kjellerbod. På grunn av den beskjedne rollen,

og fordi situasjonen kom uventet på, ble straffen satt til fengsel i ett år og tre måneder, hvorav ett år ble gjort betinget, ned fra et utgangspunkt på fengsel i to år.

- (14) Jeg nevner også Rt-2005-934, der en kvinne hjalp sin mann med å flytte omlag 165 kilo hasj og rundt 46 kilo amfetamin ut av hjemmet. Hun var ikke klar over oppbevaringen på forhånd. Straffen ble satt til fengsel i tre år og seks måneder. Høyesterett fremhevet at hennes medvirkning hadde vært beskjedne, og at den begrenset seg til å fjerne narkotikaen fra ekteparets felles hjem.
- (15) Jeg kan ikke følge forsvarerens synspunkt om at As vogntog kan likestilles med hans hjem, selv om den var utstyrt med sovealkove. For øvrig er det imidlertid grunn til å fremheve hans beskjedne rolle, både tidsmessig og på annen måte, og at han ble stilt i en situasjon med liten tid til å områ seg. Medvirkningen bestod i å bistå B med å overlevere hasjen til C.
- (16) Det må også legges noe vekt på at det tok om lag fem måneder å få lagmannsrettens dom oversatt til polsk, slik at ankeprosessen for Høyesterett har tatt unødig lang tid. Videre har bemerkningen i Rt-2001-1408 om at domfelte har sittet lenge i varetekt og som utlending vil ha noe tyngre soningsforhold enn andre fordi han ikke kan regne med å få permisjoner, også gyldighet i denne saken.
- (17) Derimot mener jeg at det ikke kan legges vekt på hans alder – han er nå 66 år gammel – eller hans helsesituasjon slik den er beskrevet for Høyesterett.
- (18) Jeg er etter dette kommet til at lagmannsretten har fastsatt en for streng straff. Straffen kan etter min mening passende settes til fengsel i fire år.
- (19) Jeg nevner til slutt at lagmannsrettens beregning av varetektsfradraget ikke er i overensstemmelse med retningslinjene i HR-2018-1261-A avsnitt 27 om fradrag for døgn i isolasjon når den varetektsfengslede selv er skyld i isolasjonen. Det er dermed blitt satt fire dager for høyt.
- (20) Jeg stemmer for denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 4 – fire – år. Til fradrag i straffen går 1 128 – ettusenetthundreogtjueåtte – dager for utholdt frihetsberøvelse.

- (21) Dommer **Falch:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (22) Dommer **Bergsjø:** Likeså.
- (23) Dommer **Endresen:** Likeså.
- (24) Dommer **Matningsdal:** Likeså.

(25) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I lagmannsrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 4 – fire – år. Til fradrag i straffen går 1 128 – ettusenetthundreogtjueåtte – dager for utholdt frihetsberøvelse.